

Retningslinjer for investering og administration af midler i Lokal Puljeinvest i PenSam Bank

Gældende fra 1. april 2019

Generelt om puljeinvestering hos PenSam Bank

PenSam Bank (i det følgende benævnt pengeinstituttet) tilbyder at følgende opsparingsformer kan tilsluttes én eller flere af de puljer, som pengeinstituttet administrerer under Lokal Puljeinvest:

- Aldersopsparing
- Kapitalpension
- Ratepension
- Selvpension
- Børneopsparing

Pengeinstituttet administrerer Lokal Puljeinvest i henhold til Bekendtgørelse om visse skattebegünstigede opsparingsformer i pengeinstitutter.

For hver pulje, som tilknyttes en opsparingsform, registreres en puljekonto. Alle ind- og udbetalinger samt afkast fra de tilknyttede puljer indgår på puljekontoen.

De opsparede beløb på alle puljekonti investeres løbende af en af pengeinstituttet udpeget forvalter (i det følgende benævnt Forvalteren) i finansielle instrumenter. Af hensyn til de løbende ind- og udbetalinger vil en mindre del af hver pulje dog være placeret som kontantindskud og/eller i pengemarkedsinstrumenter.

Den enkelte puljekonto bliver forrentet på grundlag af afkastet fra puljernes investeringer i finansielle instrumenter og pengemarkedsinstrumenter.

Administrationen, investeringsforvaltningen og depotopbevaringen af puljernes finansielle instrumenter er adskilt fra pengeinstituttets øvrige værdipapirbeholdninger.

De finansielle instrumenter som der er investeret i via puljerne tilhører pengeinstituttet, og ikke de enkelte kunder.

Midlerne kan investeres i følgende finansielle instrumenter i overensstemmelse med reglerne om puljepension og andre skattebegünstigede opsparingsformer m.v. (herefter benævnt Puljebekendtgørelsen):

- Omsættelige værdipapirer, herunder aktier og obligationer der er optaget til handel på et reguleret marked
- Pengemarkedsinstrumenter, herunder skatkammerbeviser, indlånsbeviser og commercial papers
- Andele i danske UCITS omfattet af lov om investeringsforeninger m.v. samt andele i andre institutter for kollektiv investering med

vedtægtsmæssigt hjemsted i et land inden for EU eller i et land, som Unionen har indgået aftale med på det finansielle område

- Andele i alternative investeringsfonde omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., herunder kapitalforeninger
- Afledte finansielle instrumenter

Med henblik på at sikre en forsvarlig balance mellem afkast og risiko, investeres puljerne både i andele i danske og udenlandske UCITS (investeringsforeninger) og i enkelte værdipapirer, som eksempelvis aktier og obligationer.

Ud over spredningen via mange værdipapirer, er der også fastsat risikorammer for eksponeringsrisici, såsom afvigelser i forhold til sammenligningsindeks målt på land, region, sektor, valuta etc. Det fremgår nærmere nedenfor under beskrivelsen af de tilbudte puljer, hvorledes disse er investeret med hensyn til aktivfordelingen og risikoeksponeringen.

På Lokal Puljeinvests hjemmeside kan man få et overblik over, hvilke værdipapirer de enkelte puljer har investeret i.

Vi tilbyder 9 puljer:

Pengeinstituttet tilbyder 9 puljer for investering af dine midler under puljeordningen. Puljerne investerer efter forskellige investeringsstrategier og har forskellige risikoprofiler. Du kan vælge at placere din opsparing i en eller flere af disse puljer efter nærmere rådgivning herom fra din rådgiver hos pengeinstituttet.

Alle 9 puljer investerer i andele i danske eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger), som investerer i finansielle instrumenter herunder aktier, obligationer og pengemarkedsinstrumenter i henhold til deres investeringsstrategi. Der kan også investeres direkte i obligationer, aktier samt pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud samt i afledte finansielle instrumenter på dækket basis. Puljerne er diversificeret ud fra investeringshorisont og afkast. Der er mere kortsigtede og kursstabile obligationspuljer samt langsigtede aktiepuljer, med et højere afkastpotentiale, men også højere risikoprofil.

Når du skal vælge mellem de forskellige puljer, er det derfor vigtigt, at du tager hensyn til hvornår puljeopsparingen skal bruges. Jo kortere tidshorisont, jo større vægt bør du lægge på obligationseksponerede puljer, og omvendt bør du med en længere tidshorisont lægge større vægt på aktieeksponerede puljer i dit valg.

Investeringsprofilen for de enkelte puljer er nærmere beskrevet nedenfor.

Puljer

Korte Obligationer

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger), som hovedsageligt investerer i stats- og realkreditobligationer denomineret i danske kroner eller Euro med lav

varighed. Der kan i mindre udstrækning også investeres i erhvervsobligationer og pengemarkedsindskud via den/de pågældende UCITS (investeringsforeninger).

Endelig kan der investeres direkte i obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Puljen investeres ud fra en indeksstrategi, hvor der investeres efter et sammensat indeks som består af korte stats- og realkreditobligationer. Dette indebærer at porteføljesammensætningen foretages, så den svarer til det pågældende sammensatte indeks med mulighed for afvigelser, som vil blive foretaget for at optimere afkastet i forhold til markedet.

Puljen forventes at have en stabil lav renterisiko med en varighed på maksimalt 3 år og deraf følgende lave kursudsving.

Obligationer

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger), som hovedsageligt investerer i stats- og realkreditobligationer denomineret i danske kroner eller Euro med mellemlang til lang løbetid. Der kan i mindre udstrækning også investeres i erhvervsobligationer og pengemarkedsindskud via den/de pågældende UCITS (investeringsforeninger). Endelig kan der investeres direkte i obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Den overordnede allokering mellem de forskellige obligationssegmenter, herunder statsobligationer, konverterbare obligationer, rentetilpasningsobligationer og variabelt forrentede obligationer, tager udgangspunkt i, hvordan det bedste risiko/afkast-forhold opnås på porteføljeniveau.

Puljen forventes at have en stabil høj renterisiko og en varighed på min. 6 år og maksimum 9 år, med deraf følgende relativt større kursudsving end puljen Korte Obligationer.

Danske Aktier

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger), som hovedsageligt investerer i danske aktier efter en passiv strategi. Der kan også investeres direkte i aktier, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Det er målsætningen for puljen med en passiv strategi at følge et bestemt markedsindeks så tæt som muligt, og dermed at minimere risikoen for at puljens afkast afviger fra markedets.

Investering i aktier er forbundet med væsentligt større kursudsving end investering i obligationer, og der kan derfor forekomme store udsving i puljens afkast, som kan være negativt i nogle år. Til gengæld forventes der erfaringsmæssigt et højere afkast ved investering i aktier end i obligationer.

Globale Aktier

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger), som hovedsageligt investerer i globale aktier. Der kan også investeres direkte i aktier, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Investering i aktier er forbundet med væsentligt større kursudsving end investering i obligationer, og der kan derfor forekomme store udsving i puljens afkast, som kan være negativt i nogle år. Til gengæld forventes der erfaringsmæssigt et højere afkast ved investering i aktier end i obligationer.

Mixpulje Minimum

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger) som investerer i en blanding af globale aktier og obligationer. Der kan også investeres direkte i aktier, obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Målsætningen med puljen er at sprede investeringerne på mange forskellige værdipapirtyper, herunder både aktier og obligationer. Der investeres i værdipapirer fra forskellige geografiske regioner, brancher og markeder i forskellig valuta i en bred vifte af forskellige værdipapirer.

Denne pulje investerer som hovedregel mellem 10 og 20 % af sin formue i globale aktier.

Puljens afkast forventes, set over en længere periode, at være højere end obligationspuljerne, men lavere end Mixpuljer med en større allokering mod aktier.

Mixpulje Lav

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger) som investerer i en blanding af globale aktier og obligationer. Der kan også investeres direkte i aktier, obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Målsætningen med puljen er at sprede investeringerne på mange forskellige værdipapirtyper, herunder både aktier og obligationer. Der investeres i værdipapirer fra forskellige geografiske regioner, brancher og markeder i forskellig valuta i en bred vifte af forskellige værdipapirer.

Denne pulje investerer som hovedregel mellem 20 og 30 % af sin formue i globale aktier.

Puljens afkast forventes, set over en længere periode, at være højere end Mixpulje Minimum, men lavere end Mixpuljer med en større allokering mod aktier.

Mixpulje Middel

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger) som investerer i en blanding af globale aktier og obligationer. Der kan også investeres direkte i aktier, obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Målsætningen med puljen er at sprede investeringerne på mange forskellige værdipapirtyper, herunder både aktier og obligationer. Der investeres i værdipapirer fra forskellige geografiske regioner, brancher og markeder i forskellig valuta i en bred vifte af forskellige værdipapirer.

Denne pulje investerer som hovedregel mellem 45 og 55 % af sin formue i globale aktier.

Puljens afkast forventes, set over en længere periode, at være højere end Mixpulje Lav, men lavere end Mixpulje Høj, som har en større allokering mod aktier.

Mixpulje Høj

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger) som investerer i en blanding af globale aktier og obligationer. Der kan også investeres direkte i aktier, obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Målsætningen med puljen er at sprede investeringerne på mange forskellige værdipapirtyper, herunder både aktier og obligationer. Der investeres i værdipapirer fra forskellige geografiske regioner, brancher og markeder i forskellig valuta i en bred vifte af forskellige værdipapirer.

Denne pulje investerer som hovedregel mellem 60 og 70 % af sin formue i globale aktier.

Puljens afkast forventes, set over en længere periode, at være højere end Mixpulje Middel, som følge af dens større allokering mod aktier.

Mixpulje Maksimum

Puljen investerer fortrinsvis i en eller flere afdelinger i danske og/eller udenlandske UCITS (investeringsforeninger) som investerer i en blanding af globale aktier og obligationer. Der kan også investeres direkte i aktier, obligationer, pengemarkedsinstrumenter og kontantindskud, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt af Forvalter.

Målsætningen med puljen er at sprede investeringerne på mange forskellige værdipapirtyper, herunder både aktier og obligationer. Der investeres i værdipapirer fra forskellige geografiske regioner, brancher og markeder i forskellig valuta i en bred vifte af forskellige værdipapirer.

Denne pulje investerer som hovedregel mellem 80 og 90 % af sin formue i globale aktier.

Puljens afkast forventes, set over en længere periode, at være højere end Mixpulje Høj, som følge af dens større allokering mod aktier.

Risici ved investering i puljer

Køb og salg af finansielle instrumenter er forbundet med risiko, idet afkastet afhænger af udsving på markederne, hvor instrumenterne handles. Afkastet kan være både positivt og negativt, og historiske afkast i puljerne giver ingen sikkerhed for fremtidige afkast i disse. Spredning af investering i flere puljer giver som udgangspunkt en bedre risikofordeling end investering i en enkelt pulje; dog undtaget Mixpuljerne.

De tilbudte puljer er både investeret i enkelte aktier og obligationer samt i danske og udenlandske UCITS (investeringsforeninger). Risikoen ved investering i danske og udenlandske UCITS (investeringsforeninger) afhænger, på samme måde som ved direkte investering i enkelte aktier og obligationer, af hvilke aktivtyper investeringsforeningerne investeres i (om det er aktier eller obligationer).

Disse risici er beskrevet her:

Risici ved investering i puljer med obligationer

Obligationsmarkedet:

Obligationsmarkedet kan blive udsat for specielle politiske eller reguleringsmæssige tiltag, som kan påvirke værdien af afdelingens investeringer. Desuden vil markedsmæssige eller generelle økonomiske forhold, herunder renteutviklingen globalt, påvirke investeringernes værdi.

Renterisiko:

Renteniveauet varierer fra region til region, og skal ses i sammenhæng med blandt andet inflationsniveauet. Renteniveauet spiller en stor rolle for, hvor attraktivt det er at investere i blandt andet obligationer, samtidig med at ændringer i renteniveauet kan give kursfald/-stigninger. Når renteniveauet stiger, kan det betyde kursfald. Begrebet varighed udtrykker blandt andet kursrisikoen på de obligationer, der investeres i. Jo lavere varighed, desto mere kursstabile er obligationerne, hvis renten ændrer sig.

Kreditrisiko:

Inden for forskellige obligationstyper – statsobligationer, realkreditobligationer, emerging marketsobligationer, kreditobligationer osv. – er der en kreditrisiko relateret til, om obligationerne modsvarer reelle værdier, og om stater, boligejere og virksomheder kan indfri deres gældsforpligtelser. Ved investering i obligationer udstedt af erhvervselskaber kan der være risiko for, at selskabet

får forringet sin rating og/eller ikke kan overholde sine betalingsforpligtelser. Kreditspænd udtrykker renteforskellen mellem kreditobligationer og traditionelle, sikre statsobligationer udstedt i samme valuta og med samme løbetid. Kreditspændet viser den præmie, man som investor får for at påtage sig kreditrisikoen.

Risici ved investering i puljer med aktier

Udsving på aktiemarkedet:

Aktiemarkederne kan svinge meget fra perioder med store kursstigninger til perioder med store kursfald. Udsving kan blandt andet være en reaktion på selskabsspecifikke, politiske og reguleringsmæssige forhold eller en konsekvens af sektormæssige, regionale, lokale eller generelle markedsmæssige og økonomiske forhold.

Fælles risici for investering i puljer med aktier og obligationer

Valuta:

Investeringer i udenlandske værdipapirer giver eksponering mod valutaer, som kan have større eller mindre udsving i forhold til danske kroner. Derfor vil den enkelte akties og obligations afkast blive påvirket af udsving i valutakurserne mellem disse valutaer og danske kroner.

Selskabsspecifikke forhold:

Værdien af en enkelt aktie og obligation kan svinge mere end det samlede marked og kan derved give et afkast, som er meget forskelligt fra markedets. Forskydninger på valutamarkedet samt lovgivningsmæssige, konkurrencemæssige, markedsmæssige og likviditetsmæssige forhold vil kunne påvirke de aktie- eller obligationsudstedende selskabers indtjening. Puljens afkast kan variere kraftigt som følge af udsving i enkelte aktier og obligationer.

Risici ved investering i afledte finansielle instrumenter

Anvendelse på dækket basis betyder, at der kun bruges afledte finansielle instrumenter til at afdække direkte risici. Afledte finansielle instrumenter bruges således ikke med det formål at foretage indirekte afdækning eller til forøgelse af risici i puljerne. Investering i finansielle instrumenter kan dog ligesom puljens øvrige investeringer give en eksponering mod markedsrisiko, modpartsrisiko og likviditetsrisiko.

Omkostninger og administration af puljerne

Forvalteren foretager alene køb og salg af værdipapirer til puljerne, når dette ud fra en afkast/risikovurdering vurderes at være fordelagtigt for puljen.

Puljedeltagerne betaler hver et årligt administrationsgebyr på 1,00 % p.a. af det gennemsnitlige indestående i den pågældende pulje opgjort på månedsbasis.

Administrationsgebyret opkræves på den enkelte puljedeltagers konto i januar måned hvert år, eller ved udtræden af den pågældende puljeordning.

Puljedeltagerne betaler hver et årligt vederlag til Forvalter til rådgivning, administration og depotgebyrer.

Vederlaget til Forvalter beregnes af det gennemsnitlige indestående i den pågældende pulje opgjort på månedsbasis og er inklusive opkrævede omkostningsprocenter ved investering i andele i danske og udenlandske UCITS (investeringsforeninger).

Puljenavn	Årligt vederlag
Korte obligationer	0,25%
Obligationer	0,25%
Danske aktier	0,46%
Globale aktier	0,76%
Mixpulje Minimum	0,51%
Mixpulje Lav	0,57%
Mixpulje Middel	0,65%
Mixpulje Høj	0,74%
Mixpulje Maksimum	0,75%

Ved handel vælger Forvalteren den handelsform som giver det bedst mulige resultat for puljerne, kaldet best execution, hvilket Forvalter er forpligtet til i henhold til vores politik for udførelse af ordrer.

Du kan se politikken på lokalpuljeinvest.dk.

Hvis puljemidler er anbragt i kontanter, forrentes de med den rentesats, der til enhver tid er gældende for indskud.

Hvis der veksles valuta, sker det til købs- og salgspriser på det pågældende tidspunkt.

Når puljerne investerer i andele i de danske og udenlandske UCITS (investeringsforeninger) sker dette uden kurtage og til gældende udbudskurser, og når der sælges, sker dette til gældende budkurser i markedet på handelstidspunktet.

Når puljerne investerer direkte i danske og europæiske stats- og realkreditobligationer, beregner forvalteren ingen kurtage. For virksomhedsobligationer beregnes en kurtage på 0,05%, for indekserede aktieporteføljer 0,025% og for aktivt forvaltede aktieporteføljer 0,10%. Ved valutahandler beregnes der 0,01% i kurtage. Ved hver handel beregnes desuden eventuel afgift til staten samt eventuelle udenlandske omkostninger og brokeromkostninger.

Beregning af puljeafkast

Afkastet af en puljeinvestering opgøres for hver af de 9 puljer pr. den 1. i hver måned for den foregåede måned. Afkastet omfatter alle indtægter og tab af puljens investeringer, herunder kursgevinster/kurstab i den forgangne måned, såvel realiserede som u-realiserede, indtægter i form af eks. udbytte og renter samt udgifter i form af eks. skat og handelsomkostninger. Afkastet udgør forskellen mellem puljeindestående og den markedsværdi puljerne har opnået:

Afkastet fordeles månedsvis mellem puljedeltagerne efter deres gennemsnitlige indestående i den pågældende pulje og registreres på den tilknyttede puljekonto. Omkostningerne beregnes og fordeles mellem puljedeltagerne månedsvis.

Indtægterne geninvesteres løbende i de enkelte puljer.

Årets afkast opgøres den 31. december hvert år og tilskrives de enkelte puljedeltagers puljekonto i januar måned. Tab bliver modregnet i saldoen på de enkelte puljedeltagers puljekonto pr. 31. december hvert år.

Ved udtræden af puljer på andre tidspunkter end årsskiftet beregnes og tilskrives der et afkast for de måneder, hvor der har været deltagelse i puljeordningen.

For flere oplysninger om puljeafkast kan du gå til vores hjemmeside Lokalpuljeinvest.dk.

Indtræden i en pulje

Indtræden i puljeordningen kan ske fra dag til dag. Afkast opgøres på månedsbasis og beregnes, fra dagen, hvor indskuddet registreres i puljen, med en andel af afkastet svarende til de dage indskuddet har deltaget i puljen.

Opsigelse eller skift af pulje

Både opsigelse af puljeordningen og ændringen af puljesammensætningen kan ske med 31 dages skriftligt varsel til pengeinstituttet til den 1. i en måned. Det samme gælder for overflytning af puljekontoen og den dertil knyttede pensionskonto til et andet pengeinstitut.

Der kan i opsigelsesperioden ikke disponeres over puljekontoen.

Pengeinstituttet opkræver et engangsgebyr i forbindelse med et skifte eller en opsigelse af en pulje til dækning af omkostninger forbundet hermed. Alle priser for deltagelse i Lokal Puljeinvest via pengeinstituttet vil fremgå af pengeinstituttets prisbog.

Ved ophør af puljedeltagelsen, kan der ske udbetaling heraf efter særskilt anmodning herom til pengeinstituttet ligeledes med 31 dages skriftligt varsel til den 1. i en måned. Ophævelsen kan tidligst finde sted, når puljeafkastet for den foregående måned er opgjort og tilskrevet kontoen.

Afkastrapportering og årsopgørelser

Pengeinstituttet sender senest 8 uger efter udløbet af et kvartal rapportering om udvikling i puljerne, der bl.a. oplyser om udviklingen i de enkelte puljers afkast og aktivsammensætning i procent.

Alle puljedeltagere modtager senest 8 uger efter en årsafslutning en rapport fra årets fjerde kvartal om de enkelte puljers investeringer og regnskabsoplysninger med en hovedoversigt over puljerne pr. 31. december. Rapporteringen indeholder desuden følgende oplysninger:

- Den enkelte puljekontos procentvise afkast
- Afregnet porteføljegebyr
- Puljefordeling ultimo måneden
- Den enkelte puljes ÅOP og ÅOK

Rapporteringen vil blive modtaget via brev, e-mail, netbank eller e-Boks.

Ændring af retningslinjerne for investering og administration af midler i Lokal Puljeinvest

Pengeinstituttet kan med tre måneders skriftligt varsel til den 1. i en måned ensidigt ændre nærværende retningslinjer for investering og administration af midler i Lokal Puljeinvest.

Andre regler der gælder

Ud over nærværende betingelser for investering og administration af midler i Lokal Puljeinvest henvises til pengeinstituttets almindelige forretningsbetingelser, der gælder medmindre disse måtte være fraveget i nærværende betingelser.

Ikrafttrædelse

Disse "Betingelser for investering og administration af midler i Lokal Puljeinvest" gælder fra den 1. april 2019.

Retningslinjerne er godkendt af PenSam Banks direktion.

Materialet skal betragtes som generel information om de udbudte puljer. Der er således ikke tale om markedsføring af eller opfordring til investering i de pågældende puljer eller om generel investeringsrådgivning. Du opfordres til at kontakte din sædvanlige investeringsrådgiver og/eller dit pengeinstitut for individuel rådgivning om investering og skatteforhold m.v. før ind- eller udtræden af puljerne. Opmærksomheden henledes på, at historisk afkast og kursudvikling ikke kan betragtes som en garanti for fremtidig kursudvikling og afkast, ligesom investering altid er forbundet med risiko for tab. Endvidere giver historiske data ingen sikker indikation af puljernes fremtidige udvikling, da puljernes afkast enten kan stige eller falde, blandt andet som følge af markeds- og valutaudsving. Fuldt tilbagebetaling af investeret kapital er således ikke garanteret.